

20. 10. 2022

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Připravovaná směrnice o spotřebitelském úvěru přinese řadu velkých změn

Letos v červnu vydala Rada Evropské unie obecný přístup k návrhu nové směrnice o spotřebitelských úvěrech, která má nahradit stávající směrnici o spotřebitelském úvěru z roku 2008. Návrh nyní čeká na oficiální postoj Evropského parlamentu. Zda Evropský parlament ve svém postoji obecný přístup Rady zohlední, nebo nikoli, teprve uvidíme, na finální podobu směrnice si nicméně budeme muset ještě počkat. Z postoje vyjádřeného Radou však lze již nyní očekávat, kterým směrem se budou další debaty ohledně regulace spotřebitelských úvěrů ubírat.

Vzhledem k postupnému přesunu aktivit spotřebitelů do online prostředí a vzniku nových produktů nabízených často přeshraničně se Evropská komise rozhodla nahradit stávající směrnici Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS („**původní směrnice**“) novou směrnicí, aktuálně projednávanou jako směrnice Evropského parlamentu a Rady o spotřebitelských úvěrech ze dne 30. června 2021 („**nová směrnice**“).

Drobné úvěry, leasing a kontokorent

Zatímco původní směrnice ze své působnosti vylučovala úvěry nižší než 200 eur nebo vyšší než 75 000 eur, **nová směrnice by měla zahrnovat i drobné půjčky v hodnotě do 200 eur**. Horní hranice úvěrů neregulovaných novou směrnicí se přitom s ohledem na růst inflace od roku 2008 let zvyšuje na 100 000 eur. V České republice jsou nicméně drobné úvěry do 200 eur regulovány již v současné době, a to zákonem č. [257/2016](#) Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění pozdějších předpisů („**ZSÚ**“), který původní směrnici implementoval.

Další novinkou je **zrušení výjimky z působnosti pro smlouvy o pronájmu nebo leasingové smlouvy, u kterých není stanovena povinnost odkupu předmětu**. Pokud tedy v této oblasti nebude nová směrnice dále upravena, dotkne se její úprava i operativního leasingu, který stojí v současné době mimo její působnost.

Nová směrnice také **rozlišuje možnosti kontokorentu**, tedy přečerpání prostředků na běžném účtu, včetně dříve vyloučených přečerpání splatných do jednoho měsíce. **Nově bude přečerpání rozlišeno jako možnost přečerpání** (přečerpání na základě smlouvy) **a překročení** (mlčky uznané přečerpání, kdy věřitel zpřístupňuje spotřebiteli finanční prostředky přesahující aktuální zůstatek na jeho běžném účtu, nebo smluvené přečerpání).

Odložená platba (Buy Now Pay Later - BNPL)

Dalšími úvěry spadajícími do působnosti nové směrnice by měly být úvěry poskytnuté bez úroků nebo poplatků a úvěrové smlouvy se splatností do tří měsíců. Regulace se tak nově dotkne také odložených plateb (BNPL úvěrů), které jsou spotřebitelům nabízeny věřitelem skrze dodavatele zboží nebo služeb a umožňují jim nakoupit produkt a zaplatit za něj později, obvykle v několika málo splátkách. Na poskytovatele těchto odložených plateb budou dle nové směrnice kladeny podobné povinnosti jako na poskytovatele jiných spotřebitelských úvěrů, a to **včetně povinnosti posuzovat úvěruschopnost spotřebitele**.

Službami BNPL se mimo jiné zabývala také nedávná závěrečná [zpráva Evropského orgánu pro bankovníctví \(EBA\)](#), podle které je tento způsob financování rizikový, jelikož může vést spotřebitele k nadměrnému utrácení a vzniku finančních závazků, jež nebude schopen plnit. Především při větším množství půjček s různou splatností totiž může spotřebitel snadno ztratit přehled a nepřiměřeně se zadlužit. Určitou míru regulace v oblasti služeb BNPL tak bylo zřejmě logické očekávat, poskytovatele těchto plateb však může ještě překvapit výsledný rozsah uložených povinností.

Platformy přímého úvěrování (tzv. P2P platformy)

Nová směrnice také doplňuje nařízení o evropských poskytovatelích služeb skupinového financování pro podniky, které v současné době ze své působnosti vylučuje služby skupinového financování pro spotřebitele. Nově se tak regulace dotkne také poskytovatelů služeb skupinového financování, tedy provozovatelů platform P2P úvěrování.

Poskytovatelé služeb P2P, **kteří přímo poskytují úvěry spotřebitelům** (tedy za účelem úvěrování shromažďují prostředky prostřednictvím platformy, ale sami pak vůči úvěrovaným vystupují jako věřitelé), budou mít podle nové směrnice **povinnosti v obdobném rozsahu jako ostatní věřitelé**.

Pokud však poskytovatel P2P služeb úvěr sám neposkytuje, ale **umožňuje prostřednictvím platformy poskytování úvěrů jednotlivým věřitelům**, bude se rozsah povinností poskytovatele odvíjet od toho, zda budou věřiteli z úvěrů osoby poskytující podnikatelé (např. osoby vykonávající tuto činnost na základě živnostenského oprávnění), nebo nepodnikatelé (spotřebitelé). V případě, že bude poskytovatelem úvěru podnikající osoba, budou se podle nové směrnice povinnosti věřitelů vztahovat **přímo na daného věřitele**. Pokud však bude prostřednictvím platformy poskytovat úvěr spotřebitel jinému spotřebiteli, bude podle nové směrnice **poskytovatel P2P služeb plnit povinnosti spojené například s posouzením úvěruschopnosti a poskytováním předšmluvních informací**.

Předšmluvní informace

V oblasti informační povinnosti nová směrnice podrobněji upravuje, jak a kdy mají být spotřebitelům poskytovány předšmluvní informace, a zavádí nový formulář **Standardní evropský přehled o spotřebitelském úvěru**, který má být jednostránkovým dokumentem shrnujícím klíčové prvky konkrétního spotřebitelského úvěru. Cílem je zejména umožnit spotřebitelům porovnat a také lépe pochopit nabídky úvěrů. Obdobný standardizovaný dokument je již v současné době povinně poskytován při nabízení neživotního pojištění.

Posouzení úvěruschopnosti

Nová směrnice dále rozšiřuje povinnost provádět posouzení úvěruschopnosti, kterou má věřitel provádět v zájmu spotřebitele, aby se zabránilo nezodpovědným úvěrovým praktikám a nadměrnému zadlužení. Nově se stanovují **specifické požadavky na ověření zdroje informací, které věřitel v rámci posouzení úvěruschopnosti získává**. V případě automatizovaného posuzování úvěruschopnosti pak nová směrnice zavádí **právo spotřebitele na lidský zásah**, vysvětlení daného posouzení či možnost napadnout rozhodnutí věřitele.

Spotřebiteli by měl být úvěr nově poskytnut pouze tehdy, pokud výsledek posouzení úvěruschopnosti napovídá, že své závazky pravděpodobně splní. Současně však nová směrnice připouští, aby členské státy umožnily ve specifických situacích výjimku, například má-li věřitel se spotřebitelem dlouhodobý vztah nebo v případě půjček na financování specifických výdajů (zdravotní péče, studentské půjčky, půjčky osob se zdravotním postižením).

Další oblasti

Novinkou je také explicitní **zákaz některých obchodních praktik**, jako jsou vázaný prodej, konkludentní uzavírání smluv o nákupu doplňkových služeb prostřednictvím předem zaškrtnutých políček nebo **zákaz nevyžádaného prodeje úvěrů**, včetně zaslání předem schválených kreditních karet nebo jednostranného navýšení limitů kreditních karet či přečerpání. Mezi neméně zásadní novinky patří povinnost členských států zavést horní hranice úrokových sazeb, RPSN nebo celkových nákladů úvěru.

Postoj Rady EU

I přes obecně kladný postoj Rady Evropské unie („**Rada**“), doznala nová směrnice v tzv. obecném přístupu Rady několika změn. Rada například navrhuje rozšířit zkrácený seznam výjimek a **vyloučit tak z působnosti nové směrnice operativní leasing a bezúročné debetní karty s odloženou splatností** nebo pro účely výjimek **rozlišovat mezi službami BNPL** poskytovanými věřiteli odlišnými od dodavatele zboží / poskytovatele služby a **odloženými platbami nabízenými** dodavatelem zboží / poskytovatelem služby které podle Rady regulaci nevyžadují, jelikož při nich spotřebiteli není poskytován úvěr. Rada také navrhuje umožnit členským státům uplatnit **na některé finanční služby** (zejména drobné úvěry do 200 eur, přečerpání, bezúročné úvěry) **mírnější režim**.

Rada dále **vylučuje z nové směrnice úpravu platform pro poskytování skupinového financování**. Na poskytovatele, kteří jsou sami věřiteli, se totiž uplatní ustanovení týkající se věřitelů. Pokud poskytovatel pouze usnadňuje úvěrování jiným věřitelům, budou v postavení věřitele sami tito věřitelé. Rada tak vylučuje výše zmíněnou třetí možnost chránící spotřebitele, kteří poskytují úvěry spotřebitelům.

Dále Rada **zjednodušila poskytování předmluvních informací sloučením formulářů do jiného dokumentu**. Navrhuje přitom, aby byly spotřebiteli **zásadní informace** umožňující mu porovnání úvěrů uvedeny **na první straně** poskytovaného dokumentu.

Kdy očekávat změny v Česku

S ohledem na komplexnost úpravy musí členské státy zavést změny do národní legislativy nejpozději do dvou let od přijetí nové směrnice. Současně však budou mít státy ještě další půlrok (v případě malých a středních podniků dokonce rok a půl), než budou muset nová pravidla vymáhat. **Lze tak očekávat, že se novými pravidly začnou dotčené subjekty řídit nejdříve dva a půl roku po vydání směrnice, přičemž na finální podobu textu nové směrnice a jeho přijetí evropskými orgány si ještě nějakou chvíli počkáme.** Už teď se ale mohou věřitelé připravit na oblasti, které bude nová směrnice s největší pravděpodobností regulovat.

Nezávisle na přípravě nové směrnice **je v připomínkovém řízení novela českého ZSÚ**, kterou by mělo být zavedeno nové ustanovení upravující způsob stanovení účelně vynaložených nákladů věřitele spojených s předčasným splacením spotřebitelského úvěru na bydlení. Novinkou by mělo být také rozšíření množiny případů, kdy je předčasné splacení spotřebitelského úvěru na bydlení zcela zdarma, a to v případech prodeje nemovitosti, které se úvěr týká, a při vypořádání SJM, pokud se vypořádání týká nemovitosti financované daným úvěrem nebo sloužící k jeho zajištění. Účinnost této novely se navrhuje nejdříve od 1. ledna 2024.

Mgr. Jana Havlíčková,
advokátka

Mgr. Jana Hajdučková,
advokátní koncipientka

Deloitte.
Legal

[Deloitte Legal s.r.o., advokátní kancelář](#)

Churchill I
Italská 2581/67
120 00 Praha 2 - Vinohrady

Tel.: +420 246 042 100
e-mail: legalcz@deloittece.com

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)

- [Mezinárodní dožádání a lhůta pro stanovení daně: kritéria účelnosti, věcnosti a včasnosti v judikatuře](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc únor 2026](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Aktuální judikatura k holdingovým strukturám](#)
- [Exkluzivita má svou cenu. NSS se vyjádřil k nájemnému mezi spojenými osobami](#)